

## **Autoreferat**

### **1. Imię i nazwisko**

Mateusz Radajewski

### **2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej**

- ukończenie studiów prawniczych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego 10 czerwca 2013 r. (ocena na dyplomie: celujący; tytuł pracy magisterskiej: *Trybunał Stanu*; promotor: prof. dr hab. Marek Zubik)
- stopień naukowy doktora nauk prawnych w dyscyplinie prawo nadany uchwałą Rady Wydziału Prawa Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego z 27 listopada 2017 r. (tytuł rozprawy doktorskiej: *Rola Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w powoływaniu sędziów w Polsce*; promotor: prof. dr hab. Mariusz Jabłoński)

### **3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych**

- studia doktoranckie w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego (15.10.2013 – 30.09.2017)
- asystent na Wydziale Prawa i Komunikacji Społecznej we Wrocławiu SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego (1.10.2017 r. – 28.02.2018 r.)
- adiunkt na Wydziale Prawa i Komunikacji Społecznej we Wrocławiu SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego (od 1.03.2018 r.)

### **4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 ze zm.)**

W postępowaniu awansowym, którego dotyczy niniejszy autoreferat, podstawowym osiągnięciem naukowym, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 ze zm.), jest monografia naukowa *Status prawny asesorów sądowych w Rzeczypospolitej Polskiej* wydana w maju 2022 r. nakładem wydawnictwa C.H. Beck. Jej zasadniczym celem było zrekonstruowanie najważniejszych elementów statusu prawnego asesorów sądowych pełniących służbę w polskich sądach, co miało przede wszystkim odpowiedzieć na pytanie, czy przyjęty przez

polskiego ustawodawcę model asesury pozostaje w zgodzie z Konstytucją RP oraz międzynarodowymi standardami dotyczącymi ochrony prawa do niezawisłego sądu. Refleksje zamieszczone we wskazanej monografii miały także posłużyć do ustalenia, czy poszczególne aspekty statusu prawnego asesorów sądowych zostały przez polskiego ustawodawcę uregulowane adekwatnie do roli, jaką powierzył on im w zakresie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Ponadto w monografii zamieszczone zostały także refleksje na temat historycznych doświadczeń związanych z obecnością asesorów w polskim sądownictwie.

W związku z powyższym, w omawianej monografii dokonano weryfikacji przede wszystkim następujących hipotez badawczych: 1) asesura sądowa jest instytucją trwale zakorzenioną w polskim porządku prawnym, potrafiącą dostosować się do zmieniających się warunków ustrojowych; 2) obecnie obowiązujący model asesury jest zgodny z przepisami Konstytucji RP oraz wiążącymi Polskę międzynarodowymi standardami dotyczącymi prawa do sądu; 3) sposób powoływania asesorów sądowych oraz przewidziane przez prawo warunki pełnienia przez nich urzędu odpowiadają ich roli i pozycji w sądownictwie; 4) rozwiązania prawne dotyczące statusu prawnego asesorów sądowych umożliwiają im właściwe wykonywanie przez nich swoich zadań oraz pozwalają na rzetelną weryfikację ich przydatności do służby sędziowskiej.

Monografia została podzielona na wstęp, sześć rozdziałów oraz zakończenie. W pierwszym rozdziale przedstawiona została ewolucja instytucji asesora sądowego w polskim porządku prawnym. Szczegółowo omówione zostały poszczególne etapy jej rozwoju, a także okoliczności wiążące się z jej likwidacją oraz przywróceniem. Analizy dotyczące tych zagadnień pozwoliły zobrazować genezę obecnych regulacji ustawowych poświęconych asesurze sądowej i ocenić, jak daleko idące przeobrażenia przeszła ona w ciągu niemal stu lat swojej obecności w polskim systemie prawa.

Drugi rozdział miał na celu dokładne zrekonstruowanie roli asesorów sądowych we współczesnym systemie sądownictwa. Punktem wyjścia do zamieszczonych w nim rozważań było ustalenie zakresu zadań, jakie polskie prawo powierza sądom. Następnie określone zostało, które z nich wykonywać mogą asesorzy. Analiza przepisów prawnych normujących to zagadnienie pozwoliła na ustalenie, że ustawodawca przyznaje im zarówno kompetencje sędziów, jak i referendarzy sądowych, przy czym w tym drugim wypadku nadal działają oni jako sąd, co ma istotne implikacje praktyczne. W tej części monografii zweryfikowana została także hipoteza, czy asesorzy mogą zgodnie z Konstytucją RP zastępować sędziów w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości.

W rozdziale trzecim omówiona została szeroko rozumiana problematyka mianowania (powoływania) asesorów sądowych. Zamieszczone w nim refleksje dotyczą w pierwszej kolejności warunków, jakie ustawodawca stawia wobec kandydatów na nich. Następnie przeanalizowane zostały poszczególne etapy procedury nominacyjnej, ze szczególnym wyeksponowaniem w niej roli Krajowej Rady Sądownictwa oraz Prezydenta RP. Istotna część refleksji odnosi się także do wymogu kontrasygnowania przez Prezesa Rady Ministrów aktu mianowania (powołania) asesora sądowego, co w sposób istotny odróżnia nominację asesorską od sędziowskiej.

Rozdział czwarty poświęcony został niezawisłości asesorów sądowych. W pierwszej kolejności została omówiona więc jej treść oraz zakres. Dalsze refleksje dotyczyły jej gwarancji, w tym zwłaszcza rozwiązań dotyczących stabilizacji pełnienia przez nich urzędu. Regulacje ustawowe odnoszące się do tych zagadnień zostały ocenione pod kątem konstytucyjnych i międzynarodowych standardów prawa do niezawisłego sądu, co pozwoliło na weryfikację jednej ze wskazanych powyżej hipotez badawczych.

W rozdziale piątym zamieszczone zostały refleksje na temat odpowiedzialności dyscyplinarnej asesorów sądowych. Dotyczą one zarówno podstaw tej odpowiedzialności, wymierzanych im kar oraz postępowania zmierzającego do jej wyegzekwowania. Analizy na ten temat zostały uzupełnione rozważaniami na temat stosowania wobec asesorów środków *quasi*-dyscyplinarnych oraz instytucji zawieszenia w czynnościach służbowych. Poruszony został również wątek odpowiedzialności byłych asesorów za delikty dyscyplinarne popełnione przed rozwiązaniem stosunku służbowego.

Ostatni rozdział obejmuje zagadnienia z zakresu pracowniczych aspektów służby asesorskiej. Omówione zostały w nim m.in. specyficzne uprawnienia oraz obowiązki służbowe asesorów. Poruszona została także kwestia ich wynagrodzenia oraz czasu pracy, a także stroju urzędowego i wykazów służbowych. Pozwoliło to na zobrazowanie statusu pracowniczego asesorów, który z uwagi na ich rolę w systemie sądownictwa został ukształtowany w szczególny sposób.

Przeprowadzone według powyższego schematu analizy pozwoliły na sformułowanie szeregu wniosków końcowych. Przede wszystkim wykazały one, że koncepcja asesury jako taka zasługuje na aprobatę, ponieważ stwarza optymalne warunki do wypróbowania kandydatów do służby sędziowskiej przed przyznaniem im trwałego przywileju nieusuwalności. Z tego względu może ona służyć ochronie ważnych wartości konstytucyjnych, takich jak m.in. sprawność i rzetelność działania sądów oraz prawo do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Asesura do pewnego stopnia chroni te wartości także w ten sposób, że

w danym czasie pozwala obsadzić więcej stanowisk orzeczniczych, co przekłada się na szybkość rozpoznawania spraw w sądach.

Jak już to zostało wskazane, w omawianej monografii przedstawione zostały także refleksje na temat ewolucji instytucji asesora sądowego w polskim porządku prawnym. Wykazały one, że posiada ona w nim długi rodowód, a jej krótkotrwała likwidacja wiązała się wyłącznie z wątpliwościami co do jej konstytucyjności, nie zaś przydatności. Pozwoliło to potwierdzić hipotezę o trwałości asesury sądowej i jej zdolnościach adaptacyjnych do zmieniających się warunków ustrojowych.

W dalszej kolejności monografia służyła weryfikacji hipotezy o zgodności obecnego modelu funkcjonowania asesorów sądowych z Konstytucją RP. Analiza przepisów poświęconych temu zagadnieniu doprowadziła do wniosku, że w obecnych warunkach konstytucyjnych umocowanie asesorów sądowych jedynie w ustawodawstwie zwykłym jest niewystarczające. Zrównanie ich kompetencji orzeczniczych z sędziami stawia bowiem pod znakiem pytania celowość szczegółowego uregulowania przez ustrojodawcę statusu sędziów oraz stworzenia przez niego specjalnej podstawy prawnej do sprawowania władzy sądowniczej przez ławników. Przeprowadzone badania pozwoliły także wskazać, że upodobnienie przez ustawodawcę statusu sędziów i asesorów sądowych nie może przesądzać o legalności funkcjonowania tych drugich. Regulacje ustawowe nie cieszą się bowiem taką samą stabilizacją co postanowienia Konstytucji RP, a zatem asesory są w znacznie większym stopniu podatni na oddziaływanie ze strony władzy ustawodawczej. Refleksje te doprowadziły do wniosku, że zwłaszcza w obecnym kontekście politycznym statusu asesorów nie można uważać za równoważny sędziowskiemu, co z kolei oznacza, że powierzanie im sprawowania wymiaru sprawiedliwości stanowi obejście przepisów Konstytucji RP dotyczących sędziów.

Zamieszczone w monografii rozważania miały nie tylko zweryfikować hipotezę o zgodności z Konstytucją RP sprawowania przez asesorów wymiaru sprawiedliwości, ale również hipotezę, zgodnie z którą obecnie obowiązujący model asesury pozostaje w zgodzie z konstytucyjnymi i międzynarodowymi standardami dotyczącymi prawa do niezawisłego sądu. Ich rekonstrukcja, a następnie zestawienie z regulacjami gwarantującymi niezawisłość asesorską doprowadziły do wniosku, że co do zasady pozostają one ze sobą spójne. Wynika to przede wszystkim z faktu, że ustawodawca zwykły w szerokim zakresie przyznał asesorom przywileje i nałożył na nich obowiązki analogiczne do sędziowskich. Jedyne różnice w tym zakresie wynikają z czasowego charakteru służby asesorskiej. Oczywiste jest bowiem, że ustawodawca nie mógł asesorom, pełniącym swój urząd przez kilka lat, zagwarantować stanu spoczynku w razie negatywnego podsumowania ich służby.

Mimo powyższych uwag ogólna ocena gwarancji niezawisłości asesorskiej wyrażona w monografii nie jest jednoznacznie pozytywna. Wynika to z faktu, że bezpośrednio swoją podstawę znajdują one tylko w ustawodawstwie zwykłym, a zatem nie cieszą się taką samą stabilizacją jak analogiczne gwarancje przyznane sędziom w Konstytucji RP. Zwłaszcza w obecnym kontekście politycznym może to budzić pewne obawy, związane ze względnie swobodną możliwością modyfikowania statusu asesorów przez legislaturę. Potwierdza to wielokrotnie wyrażoną w omawianej pracy potrzebę uregulowania tej materii na poziomie konstytucyjnym.

Wnioski zamieszczone w monografii odnoszą się także do modelu ostatecznej weryfikacji przydatności asesorów do pełnienia urzędu sędziego. Wskazane zostało w niej, że choć model ten wynika bezpośrednio z przepisów konstytucyjnych, które bezspornie wskazują, że sędzią w Polsce (poza sędzią Trybunału Konstytucyjnego i członkiem Trybunału Stanu) może być jedynie osoba powołana przez Prezydenta RP po uprzednim zaaprobowaniu jej kandydatury przez Krajową Radę Sądownictwa, to jednak jest to rozwiązanie niewłaściwe, bowiem stwarza ryzyko dostosowywania przez asesora swojego orzecznictwa nie tylko do oczekiwań Krajowej Rady Sądownictwa, ale również Prezydenta RP. Ryzyko to w świetle obecnie obowiązujących regulacji jest szczególnie poważne w przypadku asesorów sądów administracyjnych, dla których brak nominacji sędziowskiej oznacza konieczność odejścia ze służby.

Powyższe uwagi uzupełnione zostały jednak o dość istotne zastrzeżenie. Ograniczony czasowo charakter asesury sądowej z natury rzeczy zakłada bowiem, że przydatność kandydata do służby sędziowskiej będzie podlegała ocenie obejmującej również jego orzecznictwo. Nieuniknione jest więc ryzyko dostosowywania go do choćby domniemyanych oczekiwań podmiotu oceniającego. Kluczowe jest więc, by proces ten był uregulowany w sposób ograniczający to ryzyko do minimum. Cel ten można osiągnąć przede wszystkim poprzez powierzenie decyzji o dalszych losach zawodowych asesora właściwemu organowi, kierującemu się wyłącznie kryteriami merytorycznymi. Optymalne byłoby więc, żeby *de facto* o nominacji sędziowskiej asesora sądowego nie decydował Prezydent RP, ale np. sama Krajowa Rada Sądownictwa albo nawet zgromadzenie ogólne sędziów odpowiedniego sądu, co w kontekście kontrowersji wiążących się z obecnym funkcjonowaniem KRS wydaje się szczególnie warte rozważenia. Ponadto zasadne byłoby, ażeby nad legalnością decyzji o odmowie nominacji czuwał niezawisły sąd.

Co oczywiste, powyższe postulaty nie mogą zostać zrealizowane w obecnych warunkach konstytucyjnych. Jest to istotna słabość obecnego modelu asesury, potwierdzająca,



że konieczne jest uregulowanie jej w ustawie zasadniczej. Dopiero bowiem wówczas możliwe byłoby przyjęcie odmiennego modelu weryfikacji przydatności asesorów do służby sędziowskiej.

Jak już to zostało zasygnalizowane, omawiana monografia miała także na celu zweryfikowanie hipotezy, zgodnie z którą przewidziane przez ustawodawcę warunki pełnienia przez asesorów urzędu są adekwatne do ich roli oraz pozycji w systemie sądownictwa. Przeprowadzone analizy co do zasady potwierdziły jej słuszność. Ustawodawca, powierzając im wykonywanie części obowiązków sędziowskich, przewidział, że odbywa się to w warunkach podobnych jak w przypadku sędziów. Zapewnił on im więc nie tylko podobne gwarancje niezawisłości, ale także przewidział, że ich status pracowniczy zbliżony jest do sędziowskiego. Różnice w tym zakresie są nieznaczne i wynikają głównie ze specyfiki służby asesorskiej, która podejmowana jest w zasadzie niemal na początku kariery zawodowej. Wydaje się też, że adekwatnie do roli i pozycji asesorów w sądownictwie uregulowana została kwestia ich wynagrodzenia, które jest nieznacznie mniejsze od sędziowskiego.

W kontekście omawianej hipotezy w monografii wskazano również, że model mianowania (powoływania) asesorów sądowych upodabnia ich do sędziów, co potwierdza, że ustawodawca ich status prawny uregulował odpowiednio do ich roli i pozycji. Jednakże, ze względu na wyłącznie ustawową podstawę funkcjonowania asesorów, w proces zmierzający do ich nominacji włączony został Prezes Rady Ministrów. Refleksje na ten temat doprowadziły do wniosku, że nie koresponduje to z pozycją asesorów jako podmiotów sprawujących władzę sądowniczą, co potwierdziło po raz kolejny, że w obecnych warunkach konstytucyjnych uregulowanie asesury wyłącznie w ustawodawstwie zwykłym jest rozwiązaniem niewłaściwym, generującym dodatkowe problemy i skutkującym nieuzasadnioną merytorycznie niespójnością rozwiązań prawnych dotyczących piastunów trzeciej władzy.

Omawiana monografia miała także na celu zweryfikowanie hipotezy, zgodnie z którą regulacje dotyczące statusu prawnego asesorów sądowych pozwalają właściwie wykonywać im ich zadania oraz umożliwiają rzetelną weryfikację ich przydatności do służby sędziowskiej. Hipoteza ta została częściowo potwierdzona. Ustawodawca przewidział bowiem rozwiązania prawne realnie zapewniające prawidłowe pełnienie przez nich swojego urzędu. Dotyczy to m.in. regulacji związanych z gwarancjami niezawisłości, statusem pracowniczym oraz odpowiedzialnością dyscyplinarną, której zasady ponoszenia zostały zaprojektowane w ten sposób, by realnie służyły ochronie służby asesorskiej. Wątpliwości mogą jednak budzić aspekty ustrojowe związane z tym zagadnieniem, które mogą wpływać na rzetelność postępowań dyscyplinarnych prowadzonych przeciwko asesorom.

Refleksje na wskazany powyżej temat odnosiły się także do decyzji ustawodawcy, by asesory w sądach powszechnych nie mogli wykonywać pewnych specyficznych zadań, wymagających szczególnego doświadczenia życiowego i umiejętności. Rozwiązanie to zostało uznane za trafne, ponieważ powierzenie im ich rodziłoby wysokie ryzyko podejmowania przez nich niewłaściwych rozstrzygnięć, co siłą rzeczy skutkowałoby tym, że nie pełniliby oni prawidłowo swojej funkcji. Rozważenia jednak wymaga, czy katalog obowiązków sędziowskich, których nie mogą pełnić asesory, nie powinien być szerszy, zwłaszcza że jego konstrukcja nie wydaje się spójna, co dotyczy zwłaszcza możliwości stosowania przez nich tymczasowego aresztowania.

Przeprowadzone badania doprowadziły do konstatacji, że obecny model asesury sądowej pozwala co do zasady na rzetelne zweryfikowanie przydatności asesorów do służby sędziowskiej. W swojej pracy wykonują oni bowiem te same czynności, co sędziowie. Czynią oni to przy tym przez odpowiednio długi czas, co dostatecznie obniża ryzyko, że ich niedostatki intelektualne lub osobowościowe nie zdążą się ujawnić. Wniosek ten został jednak uzupełniony refleksjami odnoszącymi się do faktu, że ustawodawca nie przewidział, by nawet długotrwały okres nieobecności asesora sądowego w pracy wpływał w jakikolwiek sposób na wydłużenie okresu, w którym pełni on obowiązki sędziowskie, co w niektórych wypadkach może skutkować tym, że rzetelna ocena zasadności jego powołania na urząd sędziowski może być znacząco utrudniona, a nawet niemożliwa. Zgłoszony został więc postulat, by ustawodawca stworzył regulacje przewidujące przedłużenie wykonywania przez asesora czynności sędziowskich, jeżeli po powołaniu (mianowaniu) przez długi czas nie pełnił on aktywnie służby z powodu niezdolności do pracy lub przebywania na urloпах albo też korzystał z możliwości zmniejszenia przydziału spraw.

Przedstawione w monografii uwagi skłoniły do sformułowania ogólnego wniosku końcowego, że optymalnym rozwiązaniem byłoby uregulowanie podstawowych kwestii związanych z asesorami sądowymi na poziomie konstytucyjnym. Regulacja ta powinno obejmować wyraźne umocowanie ich do sprawowania wymiaru sprawiedliwości, opisywać sposób ich powoływania oraz określać podstawy ich statusu prawnego (np. w zakresie ochrony immunitetowej). Pożądane byłoby też, by ustrojodawca w zasadniczych zrębach określił warunki i tryb obejmowania przez nich stanowisk sędziowskich.

**5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej**

Moja dotychczasowa działalność naukowa obejmuje okres od 2013 do 2022 r. Prowadziłem ją przede wszystkim w dwóch ośrodkach naukowych, tj. najpierw na Uniwersytecie Wrocławskim<sup>1</sup>, w ramach studiów doktoranckich – które odbywałem w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii – a następnie, od października 2017 r., na Uniwersytecie SWPS w związku z zatrudnieniem na Wydziale Prawa i Komunikacji Społecznej we Wrocławiu na stanowisku asystenta, a następnie adiunkta. Moja działalność w obu tych ośrodkach obejmowała prowadzenie badań naukowych, których wyniki ogłaszane były w formie publikacji naukowych oraz wystąpień na konferencjach ogólnopolskich i międzynarodowych.

W ramach mojej działalności naukowej na Uniwersytecie Wrocławskim opublikowałem 13 tekstów naukowych (z czego 2 już po uzyskaniu stopnia naukowego doktora), z których część ukazała się w najbardziej wówczas prestiżowych polskich czasopismach prawniczych takich jak „Przegląd Sejmowy” oraz „Państwo i Prawo”. W trakcie studiów doktoranckich wygłosiłem referaty na 12 konferencjach naukowych, w tym m.in. na konferencji „Własność w ujęciu publicznoprawnym”, która została zorganizowana w październiku 2016 r. w Trybunale Konstytucyjnym w ramach obchodów 70-lecia „Państwa i Prawa”. Moja działalność na Uniwersytecie Wrocławskim objęła również członkostwo w Komitecie organizacyjnym dwóch konferencji naukowych oraz w zespole redakcyjnym monografii *Instytucje demokracji bezpośredniej w praktyce*, Wrocław 2016. Zwieńczeniem mojej aktywności naukowej we wspomnianym ośrodku było przygotowanie, a następnie obrona w październiku 2017 r. rozprawy doktorskiej zatytułowanej *Rola Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w powoływaniu sędziów w Polsce*.

Po ukończeniu studiów doktoranckich zostałem zatrudniony w filii Uniwersytetu SWPS we Wrocławiu. W ramach działalności naukowej prowadzonej w tym ośrodku opublikowałem 25 tekstów naukowych, w tym 1 monografię, 2 rozdziały w monografiach, 15 artykułów, 5 glos i 2 recenzje. Uczestniczyłem również czynnie w 5 konferencjach naukowych oraz byłem współredaktorem trzech monografii.

---

<sup>1</sup> Swój pierwszy tekst naukowy (*Rozporządzenie z mocą ustawy – wybrane problemy*, [w:] *Źródła prawa z perspektywy piętnastu lat obowiązywania Konstytucji*, red. M. Zubik, R. Puchta, Warszawa 2013, s. 89–101) opublikowałem jednak jeszcze w trakcie studiów na Uniwersytecie Warszawskim.



Mój dorobek naukowy obejmuje przede wszystkim zagadnienia związane z prawem konstytucyjnym. W tym zakresie można wyróżnić kilka nurtów moich szczególnych zainteresowań. Pierwszym z nich jest system sądownictwa w Polsce. Poświęciłem mu nie tylko monografię *Status prawny asesorów sądowych w Rzeczypospolitej Polskiej*, ale również następujące publikacje w czasopismach naukowych: *Glosa do wyroku TK z 20.06.2017 r., K 5/17 (wybór członków Krajowej Rady Sądownictwa)*, „Państwo i Prawo” 2018, nr 3, s. 132–139; *Wytknięcie uchybienia sądowi niższej instancji*, „Przegląd Sądowy” 2018, nr 10, s. 60–73; *Stwierdzenie uchybienia w zakresie sprawności postępowania sądowego*, „Przegląd Sądowy” 2018, nr 11–12, s. 57–70; *Status prawny Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego oraz jej sędziów*, „Przegląd Sądowy” 2019, nr 5, s. 23–35; *Constitutional Aspects of the Reform of the Polish Justice System in 2017–2018*, „International and Comparative Law Review” 2019, nr 1, s. 276–293; *Zarządzenie natychmiastowej przerwy w czynnościach służbowych sędziego*, „Przegląd Sądowy” 2020, nr 5, s. 32–45; *Powoływanie sędziów do składu KRS przez Sejm oraz kontrola legalności uchwał KRS przez NSA. Glosa do wyroku TK z 25.03.2019 r., K 12/18*, „Państwo i Prawo” 2020, nr 5, s. 149–156; *Wyłączenie sędziego NSA z uwagi na fakt powołania go na wniosek KRS ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8.12.2017 r. o zmianie ustawy o KRS. Glosa do postanowienia NSA z 5.02.2020 r., I OSK 1394/18*, „Państwo i Prawo” 2021, nr 9, s. 149–156. Do kwestii funkcjonowania polskiego sądownictwa do pewnego stopnia odnoszą się także dwa opublikowane przeze mnie rozdziały w monografiach naukowych, tj. *Współczesne modele powoływania sędziów w państwach demokratycznych*, [w:] *Zagadnienia współczesnego prawa publicznego*, red. M. Pisz, M. Przygodzki, M. Radajewski, Poznań 2018, s. 6–35 oraz *Treść i gwarancje prawa do sądu*, [w:] M. Jabłoński, O. Hałub-Kowalczyk, M. Radajewski, *Identyfikacja treści prawa do sądu – wybrane zagadnienia*, Wrocław 2019, s. 13–97.

Drugim nurtem moich szczególnych zainteresowań naukowych jest problematyka stanów nadzwyczajnych oraz instytucji im podobnych. Wśród moich publikacji naukowych odnoszących się do tych zagadnień wymienić należy: *Rozporządzenie z mocą ustawy – wybrane problemy*, [w:] *Źródła prawa z perspektywy piętnastu lat obowiązywania Konstytucji*, red. M. Zubik, R. Puchta, Warszawa 2013, s. 89–101; *Ochrona podstawowych praw i wolności człowieka i obywatela jako zasada stanów nadzwyczajnych*, [w:] *Aktualne wyzwania ochrony wolności i praw jednostki. Prace uczniów i współpracowników dedykowane Profesorowi Bogusławowi Banaszakowi*, red. M. Jabłoński, S. Jarosz-Żukowska, Wrocław 2014, s. 337–351; *Derogacja praw i wolności w sytuacjach nadzwyczajnych w międzynarodowych systemach ochrony praw człowieka*, [w:] *Międzynarodowa ochrona praw człowieka – współczesne*

*problemy na świecie*, red. M. Jabłoński, T. Jurczyk, P. Gutierrez, Wrocław 2015, s. 129–140; *Procedura wprowadzania stanów nadzwyczajnych – wybrane problemy*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2015, nr 6, s. 108–120; *Treść, charakter prawny oraz kontrola legalności rozporządzeń dotyczących stanów nadzwyczajnych w świetle Konstytucji RP*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2018, nr 4, s. 133–146; *Prawa i wolności człowieka i obywatela w dobie pandemii*, [w:] *Pandemia COVID-19 a prawa i wolności obywatela*, red. T. Gardocka, D. Jagiełło, Warszawa 2020, s. 77–92; *Stan zagrożenia epidemicznego oraz stan epidemii jako formy prawne ochrony zdrowia publicznego*, „Przegląd Legislacyjny” 2021, nr 4, s. 59–86 oraz recenzję monografii E. Kurzępy, *Stany nadzwyczajne w polskim porządku prawnym* („Przegląd Legislacyjny” 2018, nr 4, s. 153–158).

Inny szczególnie nurt mojej działalności naukowej obejmuje zagadnienia związane z odpowiedzialnością konstytucyjną i karną najwyższych urzędników państwowych, w tym funkcjonowanie w Polsce Trybunału Stanu. Do tej problematyki odnoszą się moje następujące artykuły naukowe: *O karach orzekanych przez Trybunał Stanu za delikty konstytucyjne*, „Przegląd Sejmowy” 2016, nr 3, s. 203–219; *Odpowiednie stosowanie Kodeksu postępowania karnego w postępowaniu przed Trybunałem Stanu*, „Przegląd Legislacyjny” 2019, nr 3, s. 9–28; *Status prawny oskarżyciela w postępowaniu przed Trybunałem Stanu*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2020, nr 1, s. 71–84. Oprócz tego opublikowałem także recenzję monografii M. Kowalskiej, *Odpowiedzialność członków egzekutywy przed Trybunałem Stanu w III Rzeczypospolitej Polskiej* („Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2020, nr 1, s. 317–323).

W mojej działalności naukowej podejmowałem także inne tematy. Odnosiły się one m.in. do: szeroko rozumianej problematyki praw człowieka (np. *Prawo petycji w pracach nad Konstytucją RP*, [w:] *Teoretyczne i praktyczne aspekty realizacji prawa petycji*, red. R. Balicki, M. Jabłoński, Wrocław 2015, s. 231–240; *Normatywna treść konstytucyjnych przesłanek dopuszczalności wyłączenia*, „Przegląd Legislacyjny” 2018, nr 1, s. 23–39), funkcjonowania organów władzy wykonawczej (*Przejęciowa niemożność sprawowania urzędu przez Prezydenta RP w świetle Konstytucji i nowej ustawy o Trybunale Konstytucyjnym*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2016, nr 2, s. 11–31; *Uchylenie aktu normatywnego ministra przez Radę Ministrów*, „Państwo i Prawo” 2017, nr 1, s. 78–89) oraz prawa parlamentarnego (*Regulamin Zgromadzenia Narodowego. Refleksje na tle art. 114 ust. 2 Konstytucji RP*, „Przegląd Sejmowy” 2015, nr 1, s. 45–61; *Wyjątki od zasady dyskontynuacji prac polskiego parlamentu*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2020, nr 2, s. 155–170; *Zakres immunitetu parlamentarnego w sprawach cywilnych. Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z 19.06.2018 r., I CSK 506/17*, „Przegląd Sądowy” 2020, nr 9, s. 109–115).

Ponadto, szczególne miejsce w moim dorobku zajmują publikacje odnoszące się do aspektów prawnych najnowszych wydarzeń politycznych oraz rozwiązań prawnych przyjmowanych w ostatnich latach, np. *Ułaskawienie oskarżonego jako przesłanka umorzenia postępowania karnego. Glosa do wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 30.03.2016 r. (X Ka 57/16)*, „Przegląd Sądowy” 2016, nr 10, s. 130–136; *Skarga nadzwyczajna (wybrane zagadnienia)*, „Państwo i Prawo” 2020, nr 3, s. 64–78.

Wśród moich publikacji naukowych wyróżnić można także artykuł *Nadawanie stopnia doktora habilitowanego w świetle Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce*, „Studia Prawno-Ekonomiczne” 2020, t. 114, 81–98. Jest to jedyna publikacja w moim dorobku spoza sfery szeroko rozumianego prawa konstytucyjnego. Stanowi ona formę wyrazu moich zainteresowań problematyką regulacji prawnych normujących funkcjonowanie szkolnictwa wyższego w Polsce.

Podkreślenia wymaga, że moja aktywność naukowa dostrzegana jest w doktrynie oraz w orzecznictwie sądowym. Artykuły mojego autorstwa przytaczane są m.in. w renomowanych komentarzach do Konstytucji RP, tj. w *Konstytucja RP. Komentarz*, red. M. Safjan, L. Bosek, t. II, Warszawa 2016 (w komentarzu do art. 114 i art. 131, jak również w spisie literatury do art. 87) oraz w *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. P. Tuleja, Warszawa 2021 (w komentarzu do art. 149; artykuł mojego autorstwa znalazł się w grupie łącznie 36 publikacji cytowanych w całym tym dziele). Moje publikacje przytaczane są także w komentarzach do innych aktów prawnych, tj. w: *Ustawa o Trybunale Stanu. Komentarz*, red. K. Grajewski, S. Steinborn, Warszawa 2020 (komentarz do art. 25); A. Niewęglowski, *Prawo autorskie. Komentarz*, Warszawa 2021 (komentarz do art. 4); H. Izdebski, J.M. Zieliński, *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, Warszawa 2021 (komentarz do art. 219) oraz *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. K. Osajda, W. Borysiak, t. I, Warszawa 2021 (komentarz do art. 24).

Teksty naukowe mojego autorstwa są również cytowane w innych publikacjach naukowych, tj. w monografiach (np. w: M. Oleś, *Fakultatywne działania administracji publicznej*, Warszawa 2017; T. Bąkowski, *Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne polskich obszarów morskich. Problematyka administracyjnoprawna*, Gdańsk 2019; *Udział obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości*, red. R. Piotrowski, Warszawa 2021) oraz w artykułach (np. w: M. Florczak-Wątor, *Niekonstytucyjność ograniczeń praw i wolności jednostki wprowadzonych w związku z epidemią COVID-19 jako przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej państwa*, „Państwo i Prawo” 2020, nr 12; P. Stec, *Nowe ścieżki kariery akademickiej – habilitacja 2.0*, „Państwo i Prawo” 2021, nr 7) i glosach (np. w: L. Bosek,

G. Żmij, *Uwarunkowania prawne powoływania sędziów w Europie. Glosa do wyroku ETPC z dnia 12 marca 2019 r., 26374/18*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2019, nr 7; H. Izdebski, *Glosa do wyroku NSA z dnia 6 maja 2021 r., II GOK 2/18*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2021, nr 6; P. Jabłońska, *Konstytucyjne podstawy pierwszeństwa wykładni językowej a obowiązek stosowania wykładni prokonstytucyjnej. Glosa do postanowienia SN z dnia 19 czerwca 2018 r., I CSK 506/17*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2022, nr 4). Zostały one dostrzeżone także przez autorów podręczników, wśród których wymienić należy: L. Garlicki, *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*, Warszawa 2021; R. Balicki i in., *Konstytucja i prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*, Warszawa 2021; W. Brzozowski, A. Krzywoń, M. Wiącek, *Prawa człowieka*, Warszawa 2021; H. Izdebski, *Doktryny polityczno-prawne. Fundamenty współczesnych państw*, Warszawa 2021; *Proces karny*, red. J. Zagrodnik, Warszawa 2021; P. Przybysz, *Instytucje prawa administracyjnego*, Warszawa 2020.

Opublikowane przez mnie artykuły naukowe i glosy cytowane są również w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Tytułem przykładu można w tym zakresie wskazać postanowienie SN z 12 grudnia 2018 r., III PO 10/18, OSNP 2019, nr 1, poz. 104 oraz postanowienie SN z 28 sierpnia 2019 r., II KO 56/19, OSNKW 2019, nr 10, poz. 58; jak również jedno z najistotniejszych orzeczeń wydanych przez Sąd Najwyższy w ostatnich latach, tj. wyrok z 5 grudnia 2019 r., III PO 7/18, OSNP 2020, nr 4, poz. 38. Moje prace były także przytaczane w dwóch zdaniach odrębnych do orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego sporządzonych przez sędziego Leona Kieresa (tj. do wyroku z 17 lipca 2018 r., K 9/17, OTK-A 2018, poz. 48 oraz do postanowienia z 28 stycznia 2020 r., Kpt 1/20, OTK-A 2020, poz. 15).

Publikacje naukowe mojego autorstwa wykorzystywane są także w opracowaniach eksperckich oraz publicystycznych. Przykładem tych pierwszych jest ekspertyza Fundacji Krakowskiego Instytutu Prawa Karnego autorstwa M. Małeckiego, *Przesłanki zarządzenia natychmiastowej przerwy w czynnościach służbowych sędziego (art. 130 § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych)* oraz opinia *amicus curiae* przygotowana dla Sądu Najwyższego przez Helsińską Fundację Praw Człowieka w sprawie I KZP 4/17. Z kolei wśród wspomnianych tekstów publicystycznych można wymienić artykuł opublikowany na portalu rp.pl *Jarosław Matras o rzekomym „konkursie piękności” do Sądu Najwyższego*.

Warto także wskazać, że w ramach szeroko rozumianej działalności naukowej na prośbę redakcji czasopism „Studenckie Prace Prawnicze, Administratywistyczne i Ekonomiczne” oraz „Przegląd Europejskiej Kultury Prawnej” przygotowałem trzy recenzje (dwie pozytywne, jedną negatywną) przesłanych do nich artykułów naukowych.

## **6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.**

Działalność dydaktyczną prowadzę nieprzerwanie od listopada 2013 r. Na Uniwersytecie Wrocławskim, w ramach studiów doktoranckich, prowadziłem ćwiczenia z przedmiotów: prawo konstytucyjne, zasady ustroju politycznego państwa oraz prawa człowieka i systemy ich ochrony. Zajęcia te były przeznaczone dla studentów studiów stacjonarnych, wieczorowych oraz zaocznych, zarówno na kierunku prawo, jak i administracja. Od października 2016 r. działalność dydaktyczną prowadzę na Uniwersytecie SWPS, przede wszystkim na Wydziale Prawa i Komunikacji Społecznej we Wrocławiu. Moje doświadczenie dydaktyczne na tym Uniwersytecie obejmuje zajęcia z następujących przedmiotów: prawo konstytucyjne (wykład i konwersatorium), prawa człowieka (wykład i konwersatorium), prawo międzynarodowe publiczne (wykład i warsztaty), lawyering skills – analiza i umiejętność czytania (warsztaty), geneza instytucji prawnych (konwersatorium), prawo rzymskie z elementami łacińskiej terminologii prawniczej (konwersatorium). Od roku akademickiego 2020/2021 prowadzę także seminaria magisterskie dla studentów prawa, w związku z czym byłem promotorem czterech obronionych prac magisterskich, z których jedna została wydana w formie monografii przez Wydawnictwo Akademickie SEDNO (J. Gałka, *Obowiązek wierności Rzeczypospolitej Polskiej w tradycji ustrojowej i pracach nad Konstytucją RP*, Warszawa 2021).


Od początku mojej kariery akademickiej angażowałem się w szeroko rozumianą działalność organizacyjną. Na Uniwersytecie Wrocławskim byłem m.in. współorganizatorem dwóch konferencji naukowych. Z kolei na Uniwersytecie SWPS uczestniczyłem lub nadal uczestniczę w pracach wielu komisji, rad i zespołów, w tym m.in. rady naukowej Instytutu Prawa, wydziałowej komisji ds. rozwoju czy wydziałowej komisji odwoławczej ds. oceny nauczycieli akademickich. Od marca 2020 r. jestem przewodniczącym wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia, a od 1 marca 2022 r. na Wydziale Prawa i Komunikacji Społecznej we Wrocławiu pełnię funkcję pełnomocnika dziekana ds. jakości kształcenia. Ponadto, od 2018 r. koordynuję we wrocławskim ośrodku Uniwersytetu SWPS realizację programu tutoringu dla studentów studiów prawniczych, a od 2021 r. jestem opiekunem prawniczego koła naukowego „Scientia Nobilitat”. W listopadzie 2021 r. byłem z ramienia uczelni koordynatorem wizytacji zespołu Polskiej Komisji Akredytacyjnej oceniającego studia prawnicze na Wydziale Prawa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu SWPS, która zakończyła się wydaniem przez Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej oceny pozytywnej. Moja działalność organizacyjna na rzecz Uniwersytetu SWPS skutkowałą przyznaniem mi kilku nagród, m.in.



nagrody Dziekana Wydziału Prawa i Komunikacji Społecznej we Wrocławiu za lata akademickie 2017/2018, 2019/2020 oraz 2020/2021.

Od kilku lat angażuję się w działalność popularyzatorką, głównie w formie różnego rodzaju aktywności eksperckich w środkach społecznego przekazu. Udzieliłem wielu komentarzy medialnych dotyczących prawnych aspektów wydarzeń politycznych, w tym m.in. dla stacji telewizyjnych TVN24 i Polsat News oraz dla szwajcarskiego dziennika „Neue Zürcher Zeitung”. Od 2020 r. regularnie moje wypowiedzi publikuje portal konkret24.tvn24.pl. Do roku 2021 w podobny sposób współpracowałem z portalem prawo.pl. Moja działalność medialna obejmuje również publikacje dla „Rzeczpospolitej”, przede wszystkim, choć nie tylko, na jej portalu internetowym.

W ramach aktywności popularyzatorskiej prowadziłem także prelekcje oraz wykłady kierowane do osób spoza Uniwersytetu SWPS. W tym zakresie warto wspomnieć m.in. o wykładzie dla uczniów szkół średnich „Stan wojenny z perspektywy prawnika – historia i współczesność” wygłoszony 13 grudnia 2018 r. w ramach organizowanego przez Uniwersytet SWPS tzw. „Dnia z Prawem”. Ponadto, 1 grudnia 2021 r., na zaproszenie wrocławskiego oddziału Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa ELSA, miałem zaszczyt wygłosić wykład on-line o regulacjach prawnych dotyczących kary śmierci.

  
.....  
(podpis wnioskodawcy)